

SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010. Tālrunis: 67830735, 67210274. Fakss:
67830770. E-pasts: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2024. gada 19. novembrī

Satversmes tiesas 1. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Irēna Kucina, tiesneses Anita Rodiņa un Jautrīte Briede,
kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto [..] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzēja) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 118/2024),

konstatēja:

1. No pieteikuma izriet, ka Pieteikuma iesniedzēja lūdz Satversmes tiesu atzīt Dzīvokļa īpašuma likuma 16. panta trešo daļu (turpmāk – apstrīdētā norma), ciktāl tā ar vienkāršu balsu vairākumu ļauj dzīvokļu īpašnieku kopībai lemt par kredītsaistību uzņemšanos daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas kopīpašumā esošo daļu pārbūvei, par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 99. pantam un spēkā neesošu no [datums].

2. Apstrīdētā norma noteic, ka dzīvokļu īpašnieku kopības lēmums ir saistošs ikvienam dzīvokļa īpašniekam un ir pieņemts, ja “par” balsojuši dzīvokļu īpašnieki, kas pārstāv vairāk nekā pusi no dzīvojamā mājā esošajiem dzīvokļu īpašumiem, izņemot tos gadījumus, kuros šā likuma 17. pantā paredzēts cits lēmuma pieņemšanai nepieciešamais balsu skaits vai lielāku nepieciešamo balsu skaitu noteikusi pati dzīvokļu īpašnieku kopība.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18. –19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktam Satversmes tiesa izskata lietas par likumu atbilstību Satversmei. Pieteikumā ir apstrīdēta likuma normas satversmība. Tādējādi pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktam persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt tikai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā. Līdz ar to Pieteikuma iesniedzēja ir tiesīga iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likumā noteiktās prasības.

6. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmo daļu konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt ikviena persona, kura uzskata, ka viņai Satversmē ietvertās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt Satversmes tiesas likuma 19.² panta sestās daļas 1. punkts prasa pieteikumā pamatot, ka apstrīdētās normas neatbilstība augstāka juridiska spēka tiesību normai izraisa pieteikuma iesniedzējam Satversmē noteikto pamattiesību aizskārumu.

Personas pamattiesību aizskārums Satversmes tiesas likuma izpratnē ir konstatējams, ja: pirmkārt, Satversmē ir ietvertas konkrētas pamattiesības; otrkārt, tieši apstrīdētā norma aizskar personai Satversmē ietvertās pamattiesības (*sk. Satversmes tiesas 2016. gada 23. novembra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2016-02-01 5. punktu*).

Pieteikuma iesniedzējai pieder dzīvokļa īpašums daudzdzīvokļu dzīvojamā mājā. Dzīvokļu īpašnieku kopība esot lēmusi par kredītsaistību uzņemšanos mājas atjaunošanas darbu veikšanai, kam Pieteikuma iesniedzēja nepiekrīt. Apstrīdētā norma paredzot šādu lēmumu pieņemšanu ar vienkāršu balsu vairākumu, tādējādi

uzspiežot Pieteikuma iesniedzējai kredītsaistību uzņemšanos. Tādēļ ar apstrīdēto normu esot aizskartas Pieteikuma iesniedzējai Satversmes 99. pantā ietvertās tiesības uz domas un apziņas brīvību.

Satversmes 99. pants nosaka: “Ikvienam ir tiesības uz domas, apziņas un reliģiskās pārliecības brīvību. Baznīca ir atdalīta no valsts.” Satversmes tiesa ir atzinusi, ka šī brīvība aptver dažāda veida reliģiskus, nereliģiskus un ateistiskus uzskatus, kā arī tiesības pieņemt reliģiju vai nepiederēt ne pie vienas reliģijas. Personai ir tiesības uz noteiktas pārliecības uzturēšanu un mainīšanu. Šīs tiesības ir absolūtas, tādēļ valsts nedrīkst tajās iejaukties, piemēram, nosakot, kāda pārliecība personai būtu jāuztur, vai vēršot pret personu piespiedu līdzekļus, lai panāktu tās pārliecības maiņu. Tomēr minētās tiesības neattiecas uz jebkuru viedokli, proti, šīs tiesības aizsargā tikai uzskatus, kurus raksturo noteikta skaidrības, nopietnības, saskanības un svarīguma pakāpe (*sal. sk. Satversmes tiesas 2021. gada 4. jūnija sprieduma lietā Nr. 2020-39-02 15.1. punktu*).

Pieteikuma iesniedzēja nav juridiski pamatojusi, kādā veidā apstrīdētā norma aizskar viņai tieši Satversmes 99. pantā ietvertās pamattiesības, proti, to, kādi personas uzskati ar apstrīdēto normu tiek ietekmēti, un to, ka šie uzskati sasniedz to skaidrības, nopietnības, saskanības un svarīguma pakāpi, lai tie būtu aizsargāti ar domas un apziņas brīvību. Tādējādi Pieteikuma iesniedzēja nav pamatojusi, ka ar apstrīdēto normu ir aizskartas viņai tieši Satversmes 99. pantā ietvertās pamattiesības.

Argumentējot, ka apstrīdētā norma neatbilst Satversmes 99. pantam, Pieteikuma iesniedzēja arī norāda, ka apstrīdētās normas dēļ viņa ir spiesta izlietot savus finanšu līdzekļus kredītsaistību izpildei. Minētie apsvērumi varētu būt saistīti ar Satversmes 105. pantā ietverto tiesību uz īpašumu īstenošanu, jo personas naudas līdzekļi ir tiesību uz īpašumu objekts (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2020. gada 20. marta sprieduma lietā Nr. 2019-10-0103 22.2. punktu*). Tomēr Pieteikuma iesniedzēja nav lūgusi Satversmes tiesu atzīt apstrīdēto normu par neatbilstošu Satversmes 105. pantam.

Līdz ar to pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmās daļas un sestās daļas 1. punkta prasībām.

Nemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 1. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [..] pieteikuma (pieteikums Nr. 118/2024).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

Irēna Kucina